

Block 1, Lagerflöf

Deltagare: Katinka Borg – Regionbibl. Jönköping, Maria Ehrenberg - Regionbibl. Halland, Kristina Elding - Region Skåne, Krister Hansson - Regionbibl. Sthlm, Anna Lundén - KB (sekr.), Helene Swenne – Sundsvalls kommun.

Vad menas med jämlik tillgång och likvärdig service?

Svar: Det som något offentligt bibliotek har/äger är tillgängligt för alla!

På grund av den digitala inlåsningsen vågar bibliotek inte längre prata om fjärrlån.

Exempel från ett kommunbibliotek: besök av nyanlända boende på idrottshall, en syrisk student i ekonomi som vill fortsätta universitetsstudierna, men kommunbiblioteket har inget bestånd (endast svensk gymnasie-ekonomi) och får inte ta del av Mittuniversitetets utbud.

Kommunalt mål = bidra till högre utbildningsnivå, öka anställningsbarheten (inte komma för långt ifrån marknaden). Frustrerande att inte kunna ge efterfrågad service.

Replik från regionverksamheterna: kompletterande medieförsörjningspott (600 tkr resp. 350 tkr nämns bland de närvarande) kan användas till studielitteratur. Så ser det dock inte ut i alla regioner. Tidigare fanns en politisk vilja att underlätta för distansstudenter. Det är viktigt att våga ha en hållning, t ex i form av en liten kommun som inte fjärrlånar in kurslitteratur.

Replik: Problemet är större än så och går inte att lösa nationellt med tryckta böcker. Plattform för e-böcker behövs. Nationella licensavtal som på Island och bokhylla.no eller fjärraccess-piloten för AV-medier (där dock EU är ett hinder eftersom man ska vara inskriven vid en fakultet) är förebilder att ta efter.

Likvärdig service

Service är mer än material, d.v.s. en slags tillämpning. Självservice-samhället (även självservice på biblioteken) ökar klyftorna och gynnar de grupper av låntagare/användare som redan är "självgående". Det behövs en miniminivå på vad man behöver kunna för att använda biblioteket.

Likvärdig service är exempelvis att ha personal med språkkompetens (inte tillräckligt med svenska plus engelska) och inte bara med bibliotekariekompetens även om det samtidigt är viktigt eftersom frivilligkrafter inte får ta över biblioteksverksamheten. I Malmö anställde biblioteken ungdomsvårdare som vidareutbildar sig till bibliotekarie. Andra exempel är att inrätta en teknikpunkt en slags station med språkkompetens för att exempelvis få inloggningsuppgifter till internet m.m.

På det nationella planet skulle man behöva se över rekryteringen till B&I-utbildningar. Det är viktigt att utbildningsföreträdarna deltar i bibliotekskonferenser för att hålla sig uppdaterade om bibliotekens behov.

Skåne nordväst har gjort en användarundersökning rörande likvärdig service. Nordväst består av 11 kommuner som upplevs som ett bibliotek med samma databaspaket för alla. Kostnaden splittas efter accepterad fördelningsnyckel. Flera folkbibliotek säger upp databaser. Kultur i Väst ska genomföra en undersökning om hur databaserna används. Uppsala stadsbibliotek ska ha en kampanj för att öka användningen av databaser. Library PressReader (tidnings-/tidskriftsdatabas) kräver delaktighet av kommunerna i marknadsföringen.

Ja, den digitala inläsningen bryter mot bibliotekslagen

Exemplet digitala dagstidningar med geografisk begränsning till Stockholm är beklaglig och skulle kräva "meröppet" på KB ☺ .

E-boksbeståndet är osolidarisk och ingen likvärdig service eftersom bibliotek tvingas sätta tak pris/antal eller på enskilda böcker (t ex Millennium-boken) och därmed inte kan ge full service. Detta bör lösas nationellt! Kulturrådets litteraturstöd borde också omfatta e-böcker.

Regionala nivån bör vara kopplad till mediasamverkan, kompetensutveckling, fortbildning i dialog och samverkan med kommunerna, bemötandekompetens/förhållningssätt är viktigt samt bred samverkan i lokalsamhället. Kultursamverkansmodellen har haft positiv inverkan (även om det kräver fler dialogmöten) och ger bättre resultat.

"Socialbibliotekarier" håller på att försvinna men sociala biblioteksfrågor d.v.s. sakfrågorna måste hanteras för att kunna ge jämlik tillgång. Samarbete med forskare kring social hållbarhet fick beröm med orden: "det finns hopp för offentlig sektor".

Prioriterad målgrupper

SCB ändrar sin officiella befolkningsstatistik över kommuninvånare till att enbart tillhandahålla information om världsdelen personen ifråga kommer ifrån, vilket gör det svårt att kunna anpassa medieutbudet. Ett befolkningsregister skulle kunna vara språk- och inte landsbaserat.

Mångspråkiga litteraturförsörjningen

"Livet efter depositionerna": tidigare slentrianmässiga beställningar, nu tvingas kommunbiblioteken att fokusera på användarna, de lyfter blicken och ser användaren istället för medietypen. Internationella biblioteket borde bli mer konsultativa och utnyttja den regionala nivån för att sprida kompetensen.

Om 15 % av kommuninvånarna har annat modersmål än svenska borde 15 % av mediabudgeten gå till det eller ännu mer för att kompensera. Vissa ser dock en fixering vid att tillhandahålla litteratur på andra språk än svenska, medan användarna kanske föredrar att få litteratur på lätt svenska.

Rörande tryckta medier

Översyn av depåbibliotek och pliktlagen behövs samt en inventering av pliktbiblioteken.

Antecknat av Anna Lundén

Block 1, Tranströmer

Minnesanteckningar från Block 1

Närvarande: Johanna Hansson, Ulla Nyberg, Britt Löfdahl, Charlotta Simonsson, Eva Pettersson, Kerstin Olsson, Sofia Lenninger, Roselill Rapp

Kan tillgången till alla typer av material bli mer jämlik (fysisk och digital)?

- Vad menas med jämlik tillgång och likvärdig service? Hur lika eller olika kan det vara och ändå uppfylla lagens intentioner? Finns det fog för en ojämlikhet i något avseende? I så fall varför?
- Utgå från er bild av likvärdig service, vad behöver kommunerna själva göra och i vilka delar behövs regionala och nationella lösningar? Vad händer om vissa kommuner är "osolidariska"?
- Bryter digital inlåsning mot bibliotekslagen? Vilka konsekvenser får digital inlåsning för begreppet likvärdig service?

Bibliotekslagens paragrafer: 2§, 6§, 9§, 15§.

DISKUSSIONEN:

I gruppen finns kommuner från 12 000 invånare till huvudstadens miljon.

Samtalet rörde sig mycket kring storleken av kommunen, att det spelar roll men även andra faktorer påverkar som t ex utbildningsnivå och arbetslöshet.

Det kommunala självstyret spelar också roll, på det lokala planet kan politiken själv prioritera vad den vill/behöver satsa på.

Frågor vi ställde oss:

- Kan en biblioteksstrategi på nationell nivå hjälpa oss?

Svaret blir naturligtvis ett ja. Diskussion kring nedanstående punkter:

- samarbete är något vi måste göra än mera av
- Prioritera mellan systemen
- Personalens kompetens spelar roll.
- Utbildningsklyftor finns och behöver utjämnas
- Bemanning på biblioteken spelar roll
- Stärka folkbiblioteken så de inte arbetar kompensatorisk mot skolan
- Systemen måste vara tillgängliga
- Viktigt att folkbiblioteken arbetar med att höja den digitala delaktigheten.
- Digitaliserat materiel styrs av upphovsrätten.
- Tendens, när internet kom innebar det att man slutade använda databaserna på biblioteken.
- Täckning när det gäller tillgång till nätet är inte likvärdigt i Sverige. Och det spelar naturligtvis roll i hur man kan vara delaktig digitalt.
- Öppettider- hur tillgängligt är biblioteket.

- Kan meröppna bibliotek öka den tillgängligheten?

Likvärdig service är

- Är beroende av vilket behov den enskilda personen har. Vem man än är så ska man få tillgång till det man önskar när det gäller medier.

Hur gör man våra erbjudande kända?

- Exempel från Uppsala "Bibliotekets okända sidor":
Eftersträvansvärt att alla ska klara sig själva och det kräver att man vet och att all information är tillgänglig och synlig och lättförstådd.

Likvärdig verksamhet på olika nivåer:

- Kommunerna
  - Medier, personal, tjänster, kompetenser, utgå från hur det ser ut i den enskilda kommunen. Samverkan med andra verksamheter kräver avtal.
- Regionala
  - Kompetenser, utvecklingsarbeten, medier på andra språk. I det regionala samarbetet kan man dela ansvaret för olika saker. Omvärldsspaning.
- Nationella
  - Infrastrukturer, gemensam katalog, gemensamma tjänster, (tex nationella webben Sthlm-Malmö), E-resurser på nationell nivå – att det blir tillgängligt

Osolidarisk

- Tex att något bibliotek köper in för lite utländska litteratur (i det fall man samverkar i frågan).

Solidarisk

Jobba med överenskommelser

Antecknat av Ulla Nyberg

Block 2 Klemming – Världens bästa grupp! 😊

Deltagare:

Annamaria Björklin, Bollnäs bibliotek
Birgitta Markusson, Norrbottens länsbibliotek
Erik Boström, Partille bibliotek
Louisa Hatamian, Tierps bibliotek
Maj Eriksson, Östersunds bibliotek
Susanne Ljungström, Länsbiblioteket i Västerbotten

Vad krävs för att biblioteken ska vara till för alla?

Tolka begreppet prioriterad.

Vad ska till för att en målgrupp är prioriterad i förhållande till alla andra som besöker/använder biblioteket?

Hur lite kan man prioritera de prioriterade grupperna och ändå uppfylla lagen?

Barn och unga 8§

Mångspråk 5§

Funktionsnedsättning 4§

Minoriteter 5§

Diskussion:

Hur definierar vi målgrupp? Har vi olika tolkningar av vad målgruppen består av för slags människor? En grupp är individer, komplicerat att definiera en målgrupp. Är mångspråkiga en målgrupp? De består av olika individer.

Att utgå ifrån personas och tänka sig en typisk användare är ett annat sätt att närma sig "målgrupp", och som görs av till exempel IT-företag och marknadsföringsbranschen.

Vi är inte tillräckligt bra på att följa upp de mål vi sätter upp för olika målgrupper.

Vi tillsätter ansvariga för barn- och unga, men vi går inte lägre in och definierar vad exakt verksamheten ska göra utifrån lagen, utan verksamheten läggs upp mer utifrån personen.

Konkret exempel: Östersund flyttar om cirka 70-80 % så att barn- och ungdomsavdelningen ska få växa. Ytmässigt kommer det att stämma bättre med prioriteringen. Åtgärden genomförs utifrån bibliotekslagen och den biblioteksplan som finns för verksamheten.

Tierp: skrev in den procentsats som ska avsättas för inköp av barn och ungdomslitteratur för att det ska speglas i det vardagliga arbetet.

Vi tittar för lite på effekter i effektkedjan utan bockar av de aktiviteter som vi gör.

Hur ska biblioteken prioritera mellan grupperna? Det upplevs som svårt. Gör vi rätt saker, hittar vi på själva för mycket? Så är det nog. Att använda fokusgrupper och föra dialog med användare är ett sätt

att öka inflytandet över verksamheten bland invånarna. Hur öppna är vi för önskemål, hur gör vi det systematiskt i vardagen? Att nedteckna synpunkter från människor i infodisken är ett sätt. Att hålla fast vid en fokusgrupp en längre tid föreslogs, istället för att tillfälligt använda dem.

Ett bibliotek för alla – vi ska prioritera målgrupper -> formuleringarna krockar delvis.

Att skapa miljöer där människor känner sig hemma är viktigt.

Hur arbetar vi med dem vi inte når och som inte besöker oss?

Biblioteken är kommunala institutioner men har svårt att få till samverkan mellan andra förvaltningar. Att ligga direkt under kommunchefen eller KS är en fördel, skapar vägar.

Att samverka smart med studieförbund och föreningar är ett sätt att nå icke-användare. Dock bygger mycket verksamhet på ideella krafter som ska stötta upp verksamheten. Kommunen måste ta ett grundansvar för bemanning.

Exempel på att bemanning dras in men samma antal filialer ska drivas. Att då arbeta med t ex uppsökande verksamhet finns inget utrymme för.

Att kräva resurser i forma av t ex tjänster och trycka på det faktiska behovet, och förklara konsekvenserna är jätteviktigt.

Meröppna bibliotek, världens dyraste dörröppnare? Filialer riskeras bli helt obemannade.

Ska kvaliteten bibehållas och lagen uppfyllas behövs utbildad personal som kan erbjuda bibliotekstjänsten, inte bara öppna rum med böcker i. Gäller även skolbiblioteken som riskeras att bli varianter av meröppna bibliotek utan personal över huvudtaget.

Att ha ett användarperspektiv – vi behöver lyfta in metoder för att arbeta utifrån den formuleringen.

Vad är biblioteksverksamhetens kärna?

Vilka delar är omistliga och till vilken nivå kan man skära ner och ändå kalla verksamheten för biblioteksverksamhet?

Diskussion:

Utan utbildad personal – inget bibliotek.

Behöver man medier i ett bibliotek för att kallas bibliotek? Användarna skulle nog svara ja.

Biblioteken ska skapa ett offentligt rum för debatt. Vi säger att vi ska vara ett mötesrum men vi är inte tillräckligt bra på att uppfylla det.

Vilka funktioner har biblioteket? Allt! Från bönerum till hängelsoffa.

Medborgarkontor, att ge samhällsservice. Besökarna har förväntningar på att på hjälp med tjänster som utskrifter, kopiering, att besvara frågor från myndigheter osv. Biblioteket är ibland första instans för t ex flyktingar.

Biblioteket används för andra tjänster, lokalerna upplåts. T ex advokattjänst i Östersund, även psykiatrijouren. Ingen tillfällighet att det genomförs på biblioteket, eftersom det är en kravlös miljö som är lätt att uppsöka.

Biblioteksrummet används och kan användas för egentligen vad som helst.

Hur drar vi själva gränserna kring våra uppdrag och vilken verksamhet vi ska bedriva? Ska vi göra allt, ta på oss alla uppdrag utan att ha resurserna till det. Kräver vi att få resurserna, eller gör vi ändå och tar på oss mer och mer?

Vad är då kärnan? För bibliotekspersonalen?

Läsfrämjande, att möjliggöra för människor att ta till sig information, litteratur och kultur, vilket bidrar till det demokratiska samhällets utveckling. Att stödja människors språkutveckling ingår därmed i läsfrämjandeuppdraget och omfattar den prioriterade målgruppen personer med annat modersmål än svenska. **Se 7 § !**

Kärnan är att ha en professionell roll, att definiera vad vi ska och inte ska göra.

Informationsförmedling och referensarbetet – det mest "bibliotekariska" vi gör.

Idag behöver vi kunna lotsa människor i tjänster som finns på nätet, vad behöver vi kunna lotsa människor i om 10 år?

Gratisprincipen är en del av kärnan. Utlån av böcker är gratis. En del tar ut avgifter för film, programverksamhet, kopior osv.

På vilket sätt kan den nationella strategin ge stöd och vägledning när det demokratiska uppdraget krockar med verkligheten? Är yttrandefriheten total? Eller finns det situationer där det behövs ett modifierat synsätt?

Diskussion:

Det finns material på högskolor och universitet som är samfinansierat genom skattemedel men som alla medborgare inte har tillgång till. Nationella licenser skulle kunna lösa problemet.

Behöver vi då betala för ett underutnyttjande?

Digitaliserade dagstidningar som inte finns tillgängliga idag i landet är en akut fråga. Östersund sparar idag dagstidningar för att det inte går att få dem på mikrofilm.

I vilka lägen skulle den nationella strategin kunna sätta krokben för verksamheten?

Till exempel att litteratur som inte är rasistisk inte får finnas.

Ett depåbibliotek där IB är inkluderat skulle kunna stödja fri tillgång till mångspråkig litteratur.

Antecknat av Susanne Ljungström

2015-11-24

Sammanfattning block 2, Klemming

- **Tolka begreppet Prioritera**

Bl.a. skall prioriteringarna synas i biblioteksplanerna. Dessa grupper måste man oftast möta utanför huset. Om man måste dra ner för att prioritera bör man föreslå light bemanning dagtid, därefter Meröppet

- **Verksamhetens kärna**

Sammanfattar gruppen så här:

”Fri tillgång till litteratur och information för alla för att stärka och värna det demokratiska samhällsskicket”

- **När det demokratiska uppdraget krockar med verkligheten**

Här hade vi en lång och intensiv diskussion men enades om följande:

Med stöd av bibliotekslagen har vi svårt att förbjuda obekväma yttringar, men om de strider mot grundlagen och diskrimineringslagen är det ok. Vi har tex svårt att neka SD offentligt framträdande i våra lokaler om det inte klart framgår att mötet kommer att strida mot diskrimineringsgrunderna

Sammanfattat av

Christer Bergqvist

Block 2, Visningsrummet

Vad krävs för att biblioteken ska vara till för alla?

Tolka begreppet prioriterad.

Begreppet Prioriterad grupp hänger ihop med kvalitetsbegrepp. Vad och hur mycket ska vi välja bort? Den målgrupp som prioriteras görs på bekostnad av andra. Helheten är viktigare än målgruppen.

Olika sätt att prioritera en grupp: **bemötande, yta, medier** och **personal**.

Biblioteken kan inte göra allt samtidigt. Vi gör olika saker för olika grupper då resurser inte räcker till.

Utöver de i lagen prioriterade grupper påverkar de kommunala målen och inriktningarna biblioteks prioriterade grupper. Trots lagen och målen arbetar biblioteken inte alltid medvetet mot grupperna.

Om barn och unga ska prioriteras vad händer med vuxna i barnens värld? Mycket fokus på barn, mindre på unga. Att bara ha medier till en grupp räcker inte till, den uppsökande verksamheten och bemötandet är viktigare.

Vad är biblioteksverksamhetens kärna?

Bildning

Fri tillgång till information

Digital delaktighet

Främja läsandet – språkutveckling

För att lyckas med detta måste biblioteken: Öppna upp, fylla biblioteket med det som är angeläget i samhället och bjuda in till medborgardelaktighet

På vilket sätt kan den nationella strategin ge stöd och vägledning när det demokratiska uppdraget krockar med verkligheten

Föra diskussion om biblioteksverksamheten och medborgardialog (vad medborgarna har rätt att kräva)

Tydliggöra KB:s uppdrag

Diskussion om professionen

Definition av ordet tillgänglighet

En strategi/standard för biblioteksplaner

Utveckla 6§ i bibliotekslagen: vad och hur ska biblioteken göra för att uppnå bibliotekslagen.

Förpliktiga kommunerna till bibliotekslagen

Kvalitetsbegrepp för folkbiblioteken

Antecknat av Susan Pour

Block 2, Åskledaren

Deltagare:

Henrik Bylund, Upplands Väsby

Susanne Hägglund, Härnösand

Ulf Hölke, Västmanland

Camilla Källgren, Värmland

Anna Byvald, Kungsbacka

Micael Jonsson, Piteå

Jennie Olofsson, Västernorrland

Block 2: Vad krävs för att biblioteken ska vara till för alla?

- Tolka begreppet prioriterad.
- Vad är biblioteksverksamhetens kärna?
- På vilket sätt kan den nationella strategin ge stöd och vägledning när det demokratiska uppdraget krockar med verkligheten

Vad krävs för att biblioteken ska vara till för alla?

Tolka begreppet prioriterad? Vad ska till för att en målgrupp är prioriterad i förhållande till alla andra som besöker/använder biblioteket? Hur lite kan man prioritera de prioriterade grupperna och ändå uppfylla lagen?

Barn och unga § 8

Mångspråk § 5

Funktionsnedsättning § 4

Minoriteter § 5

Lagen pekar ut tre olika prioriterade grupper

Ser olika ut i olika kommuner beroende.

Vi ordnar och fixar och tillrättalägger samlingarna och service istället för att förmedla.

Beståndet/samlingen är en del av budgeten som det går att göra prioriteringar i, gäller även rummet som mötesplats.

Hur signalerar du som chef att de prioriterade grupperna är just prioriterade?

Jag är inbjuden till den här föreningen på kvällstid men jag har pass i disken...

Barnen prioriteras ofta men inte de unga. Tappas på högstadiet.

Musikpedagogisk personal men mest fokus på små barn, att hitta rätt kompetens mot unga är svårt.

All personal ska kunna hantera det vi erbjuder, t ex skannern. Kunde inte enas i personalgruppen vad som var en grundnivå för alla.

Kompetens för att bemöta personer med olika funktionsvariationer. Hämtar en person som kan persiska, hämtas i alla frågor när det kanske är en specialist på sci-fi som skulle behövas.

Nationell katalog - regionala depåer behövs.

Oftast börjar vi med det som vi kan bäst - medierna. Programverksamhet, marknadsföring mm.

Regionala lösningar med samhällskommunikatörerna i Östergötland t ex. Svårt att hitta överenskommelser, ingen likvärdighet i kommunerna.

Samverka med centrala funktioner i kommunen. Statistiker, föreningskonsulent, kommunikatörer/marknadsföring.

Kompetensdatabas inom projekt KUB. Vilka finns i personalstyrkorna och vad kan de? Fortsätter i *Dela och lär* men det sprids inte utanför de medverkande regionerna.

Assistentjänster försvinner. Kraven på bibliotekspersonalen förändras.

Växla upp aid-koder till andra beteckningar och då måste det ändras för att kunna erbjuda motsvarande lön.

Representation i personalgruppen - för vi speglar inte alla! Stort rekryteringsproblem. Brist att vi inte speglar våra besökare. Fack, lärosäten, kb m fl. skulle aldrig välja att bli biblioteksanställd, inte ens för de som "gillar" biblioteket. Betyder mycket och viktigt att få möta en som ser ut som sig själv.

Prioriterar språkkompetenser istället för.

Ta in resurser för att arbeta med vissa frågor, integration. Monterat ned den uppsökande verksamheten. Nyanlända och flyktingar, en prioriterad grupp, fokus och resurser läggs där.

Speciellt och svårt att ändra om i organisationen. Omfördela när det gäller

Prioritera en i taget t ex nationella minoriteter. Fokus ger utveckling.

Vad är basnivå och vad är prioriterat?

All personal måste ha en grundkompetens för att kunna ge service.

Bättre på samverkan mellan olika yrkesgrupper.

Bibliotekspedagog, Makerspace-koordinator i Bollnäs, uppehållstjänster som musikhandledare och dramapedagog i Hsand (men arbetar inte under lov och lördagar).

Läsprojekt i samarbete. Bibl är väldigt slimmade organisationer så det är svårt att omfördela

Våga kräva medel för de extra uppdragen. Biblioteket i samma förvaltning som Näringsliv för att utveckla servicepunkter (projekt), Boden gör ngt liknande, kulturchefen har drivit där.

Var en befinner sig i den kommunala hierarkin spelar stor roll, nämnsordförandens roll också viktig.

Andra kompetenser som ska in i biblioteket t ex.

Vad är biblioteksverksamhetens kärna?

Vilka delar är omistliga?

Kompetent personal!

En bibliotekarie som administrerar katalogen. Kollegor på andra håll.

Är våra kompetenser föråldrade? Inga inslag av pedagogik. Professionen är inte föråldrad men en måste kunna förändra sig och bygga på sig själv. Förskjutet perspektiv från organisation mot användare. Vilka andra resurser finns i vårt närsamhälle? Finns andra funktioner eller inte?

Medborgarkontor, vi ska göra det som efterfrågas. I Kista finns man i en galleria med generösa öppettider, Karolinska t ex kommer in med föreläsningar. Biblioteksförningens undersökning om Vår syn på saken, användaren tycker att personal är minst lika viktig som samlingen, typ. Bibliotekets plats i samhället och det

Nationella lösningar för e-böcker. Föra över medel från tryckt till e. Nationella licenser för e på Island.

Strukturen visar det inte...

Hur gör vi på riktigt? Känslan var att de köpte mer på andra språk än vad de gjorde i verkligheten.

Ska vi sluta med sagostund? När det bara kommer medelklass? Personlig kontakt för att locka in.

Medieförsörjning för ensamkommande flyktingbarn.

Antecknat av Henrik Bylund

Block 3, Collijn

Anteckningar från gruppdiskussion 151120 Kungliga biblioteket

Deltagare

Birgitta	Sandqvist-Andersson	Ljusdals kommun	Folkbibliotek
Carina	Eskelin	Mönsterås kommun	Folkbibliotek
Elisabet	Brynge	Region Örebro län	Regionbibliotek
Erik	Peurell	Länsbibliotek Sörmland	Regionbibliotek
Eva	Fred	Kultur i Väst	Regionbibliotek
Lotta	Brilioth Biörnstad	Kulturrådet	
Peter	Axelsson	Kungl. biblioteket	
Åsa	Ingmansson Region	Gotland	Folkbibliotek
Erik	Fichtelius	Kungl. biblioteket	

Block 3 Frågeställningar

Hur får vi till samarbete och samverkan på lokal nivå?

- I många kommuner upplever man att det finns ett spänningsfält mellan skola och bibliotek. Vad behöver ske för att få till bra lösningar? Vad behöver man göra på kommunal respektive regional och nationell nivå för att lösa/stödja? Och varför har "inget hänt" på 30 år? Bibliotekslagens paragrafer 3§, 10§
- Hur kan bibliotekarien bli en naturlig samarbetspartner i lokala nätverk? Hur kan huvudmännen bidra till att paragrafen uppfylls? 14§
- Vilken kompetens behövs i framtiden? Ska bibliotekarien stå för den eller vilka andra kompetenser behövs? Vilka delar av biblioteksverksamheten kan göras av andra professioner? Hur fungerar "snestreckstjänsterna" i verkligheten. Hur ska kompetensen fyllas på?
- Synen på professionen. Dagens bibliotekarier har en helt annan kompetensprofil jämför med för 30 år sedan. För att uppnå de mål bibliotekslagen sätter upp, vilka kompetenser är mest betydande? Och vilka kompetenser kommer under de närmaste 10 åren varar de viktigaste?

Diskussioner

Gruppen kom inte längre än till första frågan som engagerade alla. Carina Eskelin från Mönsterås berättar ett exempel som blir utgångspunkt i diskussionen, om svårigheten de haft att få gehör hos skolchefen och skolledargruppen för en revidering av skolans del av den kommunala biblioteksplanen. Det förslag till plan som de skrivit blir rejält struket, och blir mycket sämre än föregående plan. Detta illustrerar svårigheten att få frågan om skolbibliotekslyft i skolan. En av våra frågor är: Hur kan bibliotekarien bli en naturlig samarbetspartner i lokala nätverk? Hur kan huvudmännen bidra till att paragrafen uppfylls? 14§ En plattform för samarbete som är initierad från ledningshåll, med ett tydligt varför krävs för att samarbetet ska ge långsiktigt resultat. För att få ett engagemang i frågan och få en samverkan att fungera måste det finnas en motivation, "Whats in it for us"

Många mål och styrdokument, men på vilken nivå? Det finns mål som stödjer barns rätt till likvärdig tillgång till kultur.

Biblioteken på Gotland bygger ett utbud som ska erbjudas skolan, och skolan får köpa till ifall de vill ha något utöver detta. För att få igång ett bra samarbete behöver parterna processtöd. SKL har arbetat med att utveckla medborgardialog som metod, vad kan vi lära av det?

Regionala uppdraget för folkbiblioteken är att skapa förutsättning för att bygga samverkan. Göra en jämförelse mellan olika kommuner genom att tydliggöra genom taxonomier. Utgå från rättighetsperspektiv. Problem med brist på total syn på uppdraget. Stuprör mellan skolverk och kultur. Tydliggöra det gemensamma uppdraget. Engagera politiken och använda sig av forskningsrapporter. Myndighetsgruppen ska se till att den nya skolbiblioteksgruppen syns på webben och protokoll. Kb initierade arbetet med Elin Lucassi som sammankallande, Maria Telenius från Kulturrådet ingår också.

Antecknat av Elisabet Brynge

Block 3, Söderberg.

Kvalitetsdialog 20151120

Sekreterare Malin Ögland

Samverkan på lokal nivå – hur får vi till det?

Hur får man till samverkan mellan skola-folkbibliotek? Svårt att få skolan intresserad av att medverka i den kommunala biblioteksplanen. Om det finns en plan på högre nivå så blir det ett stöd för enskilda rektorer.

Likvärdigheten skiftar både mellan kommuner och inom kommunen/rektorsområden.

Kravet på att det ska finnas en skolplan har tagits bort. Svårt att samverka mellan nämnder och förvaltningar när det gäller att formulera biblioteksplaner. Svårt i alla typer av kommuner tycker gruppen.

Viktigt att också tänka vuxenutbildningen – kan finnas spänningar mellan lokala campus och folkbiblioteken och värdshögskolans bibliotek...

Bokbuss – hur löser man skolbibliotekets pedagogiska funktion med en bokbuss – det gör man inte!

Det finns inga speciella dispenser för att man är glesbygdskommuner. Friskolorna?

Avtalet/avtalen mellan skola och folkbibliotek är viktiga.

Om vi kan visa sambandet mellan bemannade skolbibliotek och ökad måluppfyllelse kan det gagna avtalskrivningen och biblioteksplanarbetena?

Vad är kommunernas gemensamma utmaningar? EN av dem är kanske att höja utbildningsnivån – vilka strukturer i den kommunala nivån har betydelse för att den ska höjas? Vilka verksamheter måste samverka för att den ska höjas?

Nationella licenser efterlyses!

Svårt med likvärdig tillgång nu – gymnasiet kan ha licenser men är man inte inskriven på ett gymnasium får man inte tillgång.

Flyktingfrågan är en möjlighet för kommunerna – det är en möjlighet att visa sin betydelse i lokalsamhället.

Region Skåne har en webbsida där man samlar resurser och idéer ”vad kan biblioteken göra i flyktingfrågan?”

Samverkan med andra aktörer än utbildningen i kommunerna.

Agera. Perstorps strategi eller Södertäljes strategi!

Öppettider – t. ex öppettider förutom kontorstid – ytterligare en faktor för likvärdighet.